

บทที่ ๕

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง " กิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร " มีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ประโยชน์ที่อาจารย์ และนักศึกษาคิดว่าจะได้รับจากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ปัญหา และอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะของอาจารย์ และนักศึกษา ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ดีขึ้น ผู้วิจัยคาดว่าจากแนวคิดในการศึกษาปัญหา ทศนคติ และข้อเสนอแนะดังกล่าวจะสามารถทำให้ผู้วิจัยทราบแนวทางเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรม ปัญหา และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาจากอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา และนักศึกษาในวิทยาลัยครูดังกล่าว นอกจากนั้นผู้วิจัยได้แสดงความคิดเห็นของการจัดกิจกรรมของอาจารย์และการรวมกิจกรรมของนักศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็นที่แตกต่างกันทั้งของอาจารย์และนักศึกษา ก็จะมีผลต่อการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการสอนของนักศึกษาด้วย ผู้วิจัยคาดว่านอกจากผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อวิทยาลัยครูที่เป็นตัวอย่างประชากรโดยตรงแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์แก่วิทยาลัยครูอื่นๆ ด้วย นอกจากนั้นผลจากการปรับปรุงกิจกรรม และการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้โดยผลก็จะช่วยให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายทางการศึกษา รวมทั้งสนองกับแผนการศึกษาแห่งชาติได้อย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งจะยังประโยชน์แก่ทั้งนักศึกษาผู้จะออกไปเป็นครูต่อไป และเยาวชนซึ่งจะเป็นศิษย์ของนักศึกษาเหล่านี้ด้วย

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน ๒ ชุด ชุดแรกใช้สอบถามอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา ชุดที่สองใช้สอบถามนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตร

วิชาการศึกษาของวิทยาลัยครูจำนวน ๗ แห่ง ซึ่งเป็นตัวอย่างประชากร แบบสอบถามที่
 ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง ๒ ชุด มีลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก แบบให้ตอบโดยอิสระ
 และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลอง
 ใ้กับอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาจำนวน ๓ คน และนักศึกษาของวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง
 จังหวัดราชบุรี จำนวน ๔๐ คน หลังจากนั้นจึงได้แก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้
 ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาจำนวนทั้งหมด ๕๖ ชุด แต่รวบรวมกลับคืน
 ได้เพียง ๖๖ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๗๕ และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์และใช้ได้
 เพียง ๕๕ ชุด ส่วนแบบสอบถามนักศึกษาซึ่งส่งไปทั้งหมด ๔๔๐ ชุด ผู้วิจัยได้แยกส่งแบบ
 สอบถามไปตามวิทยาลัยครู ๗ แห่ง ในกรุงเทพมหานครแห่งละ ๑๒๐ ชุด โดยให้วิธีคัดเลือก
 เลือกตามระดับชั้นละประมาณ ๖๐ ชุด จากนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
 ชั้นปีที่ ๑ และ ๒ จำนวนแบบสอบถามนักศึกษาที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ๗๔๔ ชุด คิดเป็น
 ร้อยละ ๘๕.๐๖ และได้ออกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ใช้ได้ให้เพียงพอกับจำนวนที่ต้อง
 การจำนวน ๗๐๐ ชุด ข้อมูลเหล่านี้ ได้นำมาวิเคราะห์ดังนี้

- ก. คัดคำตอบเป็นร้อยละ
- ข. หาชนิดนิมิตเชิงสถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ยของคำตอบ
- ค. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบางรายการ
- ง. นำเสนอข้อมูลเป็นรูปบรรยาย และตารางพร้อมคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

จากแบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจำนวน ๕๕ คน

๑. รายละเอียดเกี่ยวกับอาจารย์

อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด ๕๕ คน เป็น
 หญิง ๓๕ คน ชาย ๒๐ คน ทำการสอนในวิทยาลัยครูจังหวัดเพชรเกษม วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ
 เจ้าพระยา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูสวนดุสิต วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยดงกรณ
 วิทยาลัยครูพระนคร และวิทยาลัยครูธนบุรี อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาดังกล่าวมีอายุ

โดยเฉลี่ย ๓๔.๖๑ ปี ซึ่งส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และโท กล่าวคือมีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษาจำนวน ๓๔ คน อักษรศาสตรบัณฑิตและครุศาสตรบัณฑิตจำนวน ๖ คน ปริญญาตรีในประเทศและปริญญาโทจากต่างประเทศ จำนวน ๕ คน ครุศาสตรบัณฑิตจำนวน ๓ คน สำหรับวุฒิการศึกษามหาบัณฑิต ครุศาสตรมหาบัณฑิต ศึกษาศาสตรบัณฑิต มีจำนวนเท่ากัน คือวุฒิการศึกษาระดับ ๒ คน อักษรศาสตรบัณฑิต ๑ คน อักษรศาสตร์ และครุศาสตรมหาบัณฑิต ๑ คน อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญา มีเพียง ๓ คน

อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษ ส่วนใหญ่จะสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงด้วย กล่าวคือมีอาจารย์ทำการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับปีที่ ๑ จำนวน ๔๐ คน และชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๓๔ คน ส่วนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงปีที่ ๑ จำนวน ๓๗ คน และชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๒๒ คน

ประสบการณ์ในด้านการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา และทำการสอนมาโดยเฉลี่ย ๗.๔๐ ปี ทำการสอนวิชาสังคมศึกษาโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ประมาณ ๑๑.๗๗ ชั่วโมง ซึ่งอาจารย์ส่วนใหญ่ทำหน้าที่สอนเฉพาะบางวิชาในหมวดสังคมศึกษา กล่าวคือจากอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน ๕๕ คน มีอาจารย์จำนวนมากที่สุดสอนวิชาสังคมศึกษา ๒ หรือวิชาหน้าที่พลเมือง และศีลธรรม ๒ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๑๒ และมีอาจารย์จำนวนน้อยที่สุดสอนวิชาสังคมศึกษา ๓ หรือวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ๓ แต่สำหรับทัศนคติของอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา อาจารย์ส่วนใหญ่ชอบสอนวิชาสังคมศึกษา ๔ หรือวิชาภูมิศาสตร์ ๑ วิชาที่อาจารย์ชอบสอนน้อยที่สุดคือวิชาสังคมศึกษา ๑ หรือวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ๑ นอกจากอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจะทำการสอนวิชาสังคมศึกษาแล้ว ยังต้องสอนวิชาอื่น ๆ อีก ได้แก่ วิชาการศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และอื่น ๆ และอาจารย์ส่วนใหญ่ยังมีภาระพิเศษนอกเหนือจากงานด้านการสอนด้วย เช่นมีหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกหัดครูคิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒๐ เป็นอาจารย์โฮมรูมร้อยละ ๓๐.๕๑ และมีหน้าที่พิเศษอื่น ๆ รองลงมาตามลำดับ

๒. การดำเนินงาน และความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
สังคมศึกษา

๒.๑ ในการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษานั้น อาจารย์ที่
ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีทัศนคติที่คัดค้านวิชาสังคมศึกษาและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
โดยแสดงความคิดเห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจ เพราะสามารถนำไปใช้ได้เป็นประโยชน์ใน
ชีวิตประจำวัน และอาชีพการ ทำให้ได้รับความรู้กว้างขวางขึ้น และมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน
ในการสอน เป็นต้น [มีอาจารย์ส่วนน้อยที่แสดงความคิดเห็นว่าวิชาสังคมศึกษาไม่น่า
สนใจ เพราะเนื้อหาซ้ำซาก น่าเบื่อหน่าย และนักศึกษาไม่เห็นความสำคัญเพราะคะแนน
น้อยทำให้ไม่มีกำลังใจสอน เป็นต้น

การดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในวิทยาลัยครูที่เป็นตัวอย่างประชากร
สรุปได้ว่า กิจกรรมส่วนใหญ่ได้แก่กิจกรรมของหมวดวิชาต่าง ๆ ซึ่งวิทยาลัยเป็นผู้จัดและ
มีกิจกรรมของนักศึกษาที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ ได้แก่กิจกรรมของ
ชุมนุมต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ รองลงมาได้แก่กิจกรรมของสถานักเรียน กิจกรรมของห้อง
เรียน และชั้นเรียนตามลำดับ

ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในหมวดวิชาสังคมศึกษา อาจารย์ส่วนใหญ่นิยม
จัดกิจกรรมร่วมกันทุกวิชา รองลงมาได้แก่วิชานิติศาสตร์ มีอาจารย์จำนวนน้อยนิยมจัด
กิจกรรมเสริมหลักสูตรประกอบวิชาหน้าที่พลเมือง และอาจารย์ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมแต่ละ
ครั้งให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ บางบางครั้ง สำหรับกิจกรรมประเภทชุมนุมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น
ในวิทยาลัย และอาจารย์จำนวนมากที่สุดเห็นว่ามีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษา
ได้แก่ ชุมนุมสังคมศึกษา รองลงมาตามลำดับคือ ชุมนุมจริยศึกษา หรือชุมนุมศาสนาและ
ประเพณี ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมวิทยาศาสตร์ และชุมนุมทัศนศึกษา เป็นต้น และชุมนุมที่
วิทยาลัยครูต่าง ๆ จัดไว้ช่วยการเรียนการสอนสังคมศึกษาน้อยที่สุด คือชุมนุมโบราณคดี
สำหรับความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
โดยเฉลี่ยค่อนข้างมาก ได้แก่ หอสมุด

การดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาแต่ละครั้ง อาจารย์จะเป็น
 ผู้แนะนำเรื่องที่จะทำกิจกรรม และนักศึกษาลงความเห็น เป็นส่วนใหญ่ โดยที่อาจารย์ใน
 หมวดสังคมศึกษาจะเป็นผู้จัดโครงการกิจกรรมเป็นส่วนมากเช่นกัน ซึ่งตามความคิดเห็น
 ของอาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การจัดโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา
 ควรเป็นหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกัน

การกำหนดความมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา อาจารย์
 ส่วนใหญ่ได้มีการกำหนดทุกครั้ง และอาจารย์จำนวนมากที่สุดแสดงความคิดเห็นว่ามีควม
 จำเป็นอย่างยิ่ง และต้องกำหนดทุกครั้ง ซึ่งผู้หน้าที่ในการกำหนดความมุ่งหมายในการจัด
 กิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาส่วนใหญ่ใดแก อาจารย์หัวหน้าหมวดสังคมศึกษา อาจารย์
 ผู้สอน และนักศึกษา รองลงมาเป็นที่ของฝ่ายบริหาร อาจารย์หัวหน้าหมวด อาจารย์
 ผู้สอน และนักศึกษาร่วมกัน แต่ตามความคิดเห็นของอาจารย์ อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคม-
 ศึกษาเห็นว่า การกำหนดความมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาควร
 เป็นหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกัน

ในการแจ่งวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน ผลงาน ฯลฯ ในการจัดกิจกรรม
 เสริมหลักสูตรสังคมศึกษา อาจารย์จำนวนมากที่สุดได้แจ่งให้นักศึกษาทราบทุกครั้ง
 และแจ่งให้ทราบในชั่วโมงสอน รองลงมาได้แก่การจัดประชุมชี้แจง และในการจัด
 กิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษานั้น อาจารย์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษา
 ได้รับความรู้กว้างขวางลึกซึ้งมากขึ้น เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อ
 ให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริง เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบและให้มีโอกาสแสดง
 ออกมากขึ้น เป็นต้น

✓ เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาที่ดี และมีประสิทธิภาพ
 วิทยาลัยครูต่าง ๆ ได้มีการเตรียมการต่าง ๆ โดยเฉลี่ยปานกลาง เช่น การจัดเตรียม
 เครื่องมือและอุปกรณ์ไว้ล่วงหน้า มีการประชุมระหว่างหัวหน้าสาขาวิชาสังคมศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษาของชุมนุม และอาจารย์สังคมศึกษา เป็นต้น การดำเนินงานโดยเฉลี่ย
 น้อยได้แก่ การจัดบริการแนะแนวในการจัดกิจกรรมแก่อาจารย์และนักศึกษา อย่างไรก็ตาม
 อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าวิทยาลัยยังจัดเตรียมอุปกรณ์ และเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวก

ความสะดวกในการจัดกิจกรรมไว้ไม่พร้อม และไม่สะดวกในการใช้งบประมาณเมื่ออยู่นอ
และเงินที่นำมาจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ได้มาจากการขายของ การเรียกรายจากนักศึกษา การ
จำหน่ายบัตรต่าง ๆ เป็นต้น

ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนักศึกษาส่วนใหญ่มักจัดในวันหยุดราชการ
และวันหยุดพิเศษเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ และหลังเลิกเรียน ส่วนระยะเวลาในการจัด
มักจัดในโอกาสสำคัญ ๆ หรือนาน ๆ ครั้งตามสะดวก ซึ่งการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งได้รับ
ความร่วมมือจากอาจารย์หัวหน้าหมวดวิชาสังคมนักศึกษา ผู้อำนวยการวิทยาลัย รองผู้อำนวยการ
การ อาจารย์ในหมวดวิชาสังคมนักศึกษา และนักศึกษาโดยเฉลี่ยดีมาก ในขณะที่ได้รับความ
ร่วมมือจากชุมชน และผู้ประกอบการโดยเฉลี่ยน้อย

จากประสบการณ์ของอาจารย์ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนักศึกษา
อาจารย์จำนวนมากที่สุดมีความเห็นว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาชั้น
รองลงมาเห็นว่าการเรียนไม่แตกต่างกันระหว่างการจัดกิจกรรม และการไม่จัดกิจกรรม
แต่นักเรียนให้ความสนใจ และร่วมกิจกรรมอย่างดี มีอาจารย์จำนวนน้อยที่สุดมีความเห็น
ว่านักศึกษามองไม่เห็นประโยชน์ใดๆเลย และอาจารย์ส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าในขณะ
จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนักศึกษา นักศึกษามีปัญหาค้นเวลาในการร่วมกิจกรรมมาก
ที่สุด รองลงมาเห็นว่ามีปัญหาด้านการเงิน และมีความแตกต่างระหว่างบุคคลมากตามลำดับ
อาจารย์จำนวนน้อยที่สุดเห็นว่านักศึกษามีปัญหาความบกพร่องทางกาย และทางภาษา
อย่างไรก็ตามมีอาจารย์จำนวนหนึ่งมีความเห็นว่านักศึกษาไม่มีปัญหาแต่ประการใดด้วย
ภายหลังที่ให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรแล้ว อาจารย์ส่วนใหญ่ได้จัดให้มีการ
วัดผลด้วยการจัดอภิปรายในชั้นหรือในห้องประชุม รองลงมาได้แก่การให้เขียนรายงาน

๒.๒ เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดกิจกรรม
เสริมหลักสูตรวิชาสังคมนักศึกษา อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
สังคมนักศึกษามีประโยชน์ต่อการสอนสังคมนักศึกษา และการนำไปใช้ประโยชน์ของนักศึกษาฝึกหัด
ครู ในด้านส่งเสริมความรู้ ความสามารถของนักศึกษาในการเรียนมากขึ้น ในขณะที่
เห็นว่าช่วยให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริง ทำให้มีความเข้าใจบทเรียนลึกซึ้ง

และกว้างขวางขึ้น และประโยชน์ด้านอื่น ๆ ตามลำดับ แต่มีอาจารย์จำนวนน้อยที่สุดแสดงความเห็นว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาสามารถจัดพฤติกรรมนอกเวลาไม่เป็นระเบียบของนักศึกษา สำหรับกิจกรรมแต่ละชนิดมีเพียงเคยจัด อาจารย์สังคมศึกษาเห็นว่า มีประโยชน์โดยเฉลี่ยมาก มีกิจกรรม ๒ ชนิด คือการจัดทำหนังสือพิมพ์ของวิทยาลัย และจัดตอบคำถามชิงรางวัล มีประโยชน์โดยเฉลี่ยปานกลาง และการเชิญวิทยากรมาบรรยาย มีประโยชน์โดยเฉลี่ยมากที่สุด

๒.๓ ในด้านปัญหาของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาพบว่า อาจารย์มีปัญหาตามเวลาในการจัดกิจกรรมมีน้อย และอาจารย์มีงานพิเศษมากเกินไป ส่วนปัญหาอื่น ๆ นั้นมีอาจารย์จำนวนน้อยเห็นว่าเป็นปัญหา และเมื่อประสบปัญหาในการจัดกิจกรรม อาจารย์ส่วนใหญ่ขอความช่วยเหลือจากหัวหน้าหมวดสังคมศึกษา ในขณะที่ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครูในสายวิชาเดียวกันควย มีอาจารย์จำนวนน้อยขอความช่วยเหลือจากผู้อำนวยการวิทยาลัย

๒.๔ เกี่ยวกับผลของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาที่ผ่านมา อาจารย์ส่วนใหญ่แสดงความเห็นว่าการจัดกิจกรรมที่เคยจัดมีส่วนที่น่าพอใจ แต่ยังคงปรับปรุงอีกมาก ในขณะที่อาจารย์จำนวนใกล้เคียงกันเห็นว่าประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ แต่ยังคงปรับปรุงบ้าง มีอาจารย์จำนวนน้อยที่สุดที่คิดว่าประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเป็นที่น่าพอใจมาก อาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่ได้ขอเสนอแนะในการจัดและการปรับปรุงกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาว่าควรจัดเพิ่มงบประมาณ เวลา อุปกรณ์ และหนังสือใหม่ ๆ ให้มากขึ้น ให้มีจำนวนเพียงพอ และอำนวยความสะดวกในการใช้ให้มากขึ้น บุคคลากรทุกฝ่ายในวิทยาลัยควรร่วมมือ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมอย่างจริงจัง โดยเฉพาะฝ่ายบริหาร และควรมีการจัดทำหนังสือคู่มือแนะนำการจัดกิจกรรมตลอดจนจัดอบรมครูในสายวิชาทุกคนในเรื่องการจัดกิจกรรมด้วย

สรุปผลการวิจัย

จากแบบสอบถามนักศึกษาจำนวน ๗๐๐ คน

๑. รายละเอียดเกี่ยวกับนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๗๐๐ คน เป็นนักศึกษาวิทยาลัยครู ๗ แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยครูจันทบุรี วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้า วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูสวนดุสิต วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยครูสงขลา วิทยาลัยครูพระนคร และวิทยาลัยครูธนบุรี เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน ๔๔๕ คน ชาย จำนวน ๒๕๕ คน มีระดับอายุแตกต่างกันดังนี้ คือ อายุ ๑๕ ปี จำนวน ๑๖ คน อายุ ๑๖ ปี จำนวน ๔๔ คน อายุ ๑๗ ปี จำนวน ๒๔๗ คน อายุ ๑๘ ปี จำนวน ๓๓๕ คน อายุ ๑๙ ปี จำนวน ๒๓ คน อายุ ๒๐ ปี จำนวน ๒๔ คน อายุ ๒๑ ปี จำนวน ๔ คน อายุ ๒๒ ปี จำนวน ๖ คน อายุ ๒๓ ปี จำนวน ๙ คน นักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๓๗๗ คน และชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๓๒๓ คน

๒. ข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา

๒.๑ นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แสดงความรู้สึกต่อวิชาสังคมศึกษาว่า ชอบปานกลาง ชอบมากเป็นอันดับรองลงมา มีนักศึกษาจำนวนน้อยที่สุดรู้สึกไม่ชอบวิชาสังคมศึกษาเลย ขณะเดียวกันนักศึกษามากกว่าครึ่งมีทัศนคติที่ตีปานกลางต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา โดยที่นักศึกษามากกว่าครึ่งแสดงความคิดเห็นว่า การเรียนวิชาสังคมศึกษาคงต้องมีกิจกรรมประกอบการเรียนในชั้น และมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรประกอบบทเรียนบ้างครั้ง และมีนักศึกษาน้อยที่สุดแสดงความคิดเห็นว่าการเรียนสังคมศึกษาควรเรียนเฉพาะในบทเรียน สำหรับสถานที่ที่นักศึกษาคิดว่าจะเรียนวิชาสังคมศึกษาได้ดีที่สุดได้แก่ห้องสังคมศึกษา ส่วนห้องประชุม มีนักศึกษาแสดงความคิดเห็นไว้น้อยที่สุดในขณะที่โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษามองว่าห้องสมุดช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนสังคมศึกษา มาก และห้องประชุมมีส่วนช่วยน้อย

เกี่ยวกับความรู้สึกของนักศึกษาในขณะจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร นักศึกษาจำนวนมากที่สุดมีความรู้สึกว่าเขาใจและเห็นผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมและสนุกสนาน อย่างไรก็ตามมีนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นว่ารู้สึกอึดอัดไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมเบื้องต้น ไม่เข้าใจและไม่เห็นผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม และมีจำนวนน้อย ขณะเดียวกันนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า อาจารย์จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนักศึกษาสัมพันธ์กันวิชาอื่น ๆ บางเป็นบางครั้งเท่านั้น

๒.๒ นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า วิทยาลัยได้จัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนวิชาสังคมนักศึกษาหลายชุมนุม ชุมนุมที่นิยมจัดมากที่สุดคือชุมนุมสังคมนักศึกษารองลงมาตามลำดับได้แก่ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมวิทยาศาสตร์ เป็นต้น แต่ปรากฏว่า ความสำเร็จของความบอบโยนในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาค่อนข้างน้อยในทุกชุมนุม ซึ่งรวมถึงชุมนุมสังคมนักศึกษา ชุมนุมภาษาไทย และชุมนุมวิทยาศาสตร์ด้วย นอกจากนี้ชุมนุมต่าง ๆ ที่นักศึกษาเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ได้จัดให้พบกันนาน ๆ ครั้ง และในการวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชุมนุมได้เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนรวมบ้างเป็นบางครั้ง รองลงมาเห็นว่าวิทยาลัยไม่เคยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมเลย นักศึกษาจำนวนน้อยที่สุดมีความเห็นว่าวิทยาลัยได้เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมทุกครั้ง

การดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนักศึกษาที่ผ่านมา นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าอาจารย์และนักศึกษาร่วมกันวางแผน และจัดกิจกรรม ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษาจำนวนมากที่สุด ที่แสดงความคิดเห็น การดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนักศึกษา ควรเป็นหน้าที่ของอาจารย์และนักศึกษาร่วมกันวางแผนและจัดกิจกรรม ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนักศึกษาแต่ละครั้ง นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมเฉพาะครั้งที่สำคัญ แต่นักศึกษาจำนวนมากที่สุดได้แสดงความคิดเห็นว่า ควรทราบจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทุกครั้ง

สำหรับความมุ่งหมายส่วนตัวของนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม เสริมหลักสูตรสังคมศึกษาเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ตลอดจนเพื่อฝึกฝนทักษะ ความชำนาญในการทำงาน และเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่ออาจารย์และเพื่อน ๆ ด้วย

เกี่ยวกับเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาที่เคยจัต ส่วนใหญ่ จัดในเวลาเย็น ซึ่งตามความคิดเห็นของนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตรสังคมศึกษาในวันหยุดราชการ และวันหยุดพิเศษเนื่องในวันสำคัญ ๆ ส่วนระยะเวลา ที่ทางวิทยาลัยเคยจัตนั้น ส่วนใหญ่มักจัดกิจกรรมในโอกาสสำคัญ ๆ และจัดงาน ๆ ครั้ง หรือตามสะดวกเป็นอันค้นรองลงมา ในขณะที่เดียวกัน นักศึกษาส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็น ว่า ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโอกาสสำคัญ ๆ และรองลงมาแสดงความคิดเห็นว่า ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาเป็นประจำทุกสัปดาห์ และเมื่อทำ กิจกรรมเสริมหลักสูตรแล้ว นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอาจารย์ควรจัดเวลาให้เขียน รายงาน ซึ่งตามความคิดเห็นของนักศึกษานั้น นักศึกษาส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า ควรจัดผลโดยวิธีจัดให้มีการอภิปรายในชั้นหรือในห้องประชุม ในขณะที่นักศึกษาจำนวนมาก เชนกันแสดงความคิดเห็นว่าควรจัดผลด้วยการให้นักศึกษาเขียนรายงาน และการติดตาม ผลการวัดผลกิจกรรมเสริมหลักสูตรแต่ละครั้งนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า ควรจัดทำสม่ำเสมอทุกครั้ง ส่วนในทางปฏิบัติส่วนใหญ่ได้มีการติดตามผล และวัดผล กิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาเป็นบางครั้ง และไม่เคยเลยตามลำดับ

๒.๓ สำหรับความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ของการเข้าร่วม กิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาที่มีผลต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้เข้าใจ และจดจำเนื้อหาได้มากขึ้น เกิดความสนใจและกระตือรือร้นต่อการเรียนมากขึ้น มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์อันดีกับ อาจารย์มากขึ้น อย่างไรก็ตามก็มีนักศึกษาน้อยแสดงความคิดเห็นในทางตรงกันข้าม คือ เห็นว่าทำให้เกิดความยุ่งยากสับสน เสียเวลาโดยใช่เหตุ และไม่ชอบเรียนวิชานี้ ต่อไป ส่วนประโยชน์ในด้านอื่น ๆ นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรม เสริมหลักสูตรสังคมศึกษามีประโยชน์ด้านต่าง ๆ มาก เช่น แสดงความคิดเห็นว่าช่วยทำ

ให้ได้รับความรู้งวางขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น และคาดว่าจะนำความรู้ไปสอนวิชาสังคมศึกษา
 ในชั้นประโยคประถมศึกษาโดยอย่างมาก ช่วยให้ได้รับประสบการณ์จริง ซึ่งจะนำไปใช้
 ให้เป็นประโยชน์ในการสอนได้ ช่วยให้การเรียนรู้ในชั้นที่ซับซ้อน ช่วยให้เกิดความคิดริเริ่ม
 สร้างสรรค์มากขึ้น เป็นต้น และโดยเฉลี่ยแล้วเห็นว่ากิจกรรมแต่ละชนิด มีประโยชน์มาก
 และมีประโยชน์พอควร ไม่มีกิจกรรมใดซึ่งโดยเฉลี่ยแสดงว่ามีประโยชน์น้อยหรือน้อยที่สุด
 ขณะเดียวกัน นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 สังคมศึกษาที่แยกจัดแต่ละชนิด อยู่ในระดับเฉลี่ยค่อนข้างสูง เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการ
 ร่วมกันประกอบพิธีกรรมทางศาสนา การรวบรวมข่าว และเหตุการณ์ปัจจุบัน การสาธิต
 การสอน การทำรายงาน การค้นคว้า เป็นต้น

๒.๕ จากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาที่ผ่านมา นักศึกษาส่วนใหญ่
 ใหญ่แสดงความคิดเห็นว่ามีปัญหา และอุปสรรคในด้านต่าง ๆ เช่น เวลาในการจัด
 กิจกรรมมีน้อย อุปกรณ์มีน้อย และไม่พอเพียง มีปัญหาด้านการเงิน เป็นต้น

๒.๕ นักศึกษาจำนวนมากที่สุดได้ให้ข้อเสนอแนะว่า วิทยาลัยควรจัดหาอุปกรณ์
 ให้เหมาะสม เพียงพอ และควรมีห้องสังคมศึกษาที่มีอุปกรณ์ครบครัน รวมทั้งเสนอแนะให้
 จัดกิจกรรมบ่อยขึ้น และควรประมาณเวลาในการจัดให้เหมาะสม และมากพอเพียงอีกด้วย

๓. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริม
 หลักสูตรสังคมศึกษา

อาจารย์ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 สังคมศึกษา ในขณะที่นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบวิชาสังคมศึกษาปานกลาง และต้องการให้
 มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาประกอบบทเรียนในบางครั้ง ทั้งอาจารย์และ
 นักศึกษาต่างแสดงความคิดเห็นว่าวิทยาลัยได้ตั้งชุมนุมต่าง ๆ ขึ้นเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียน
 การสอนวิชาสังคมศึกษา ที่สำคัญที่สุดคือชุมนุมสังคมศึกษา แต่อย่างไรก็ตามนักศึกษามี
 โอกาสร่วมกิจกรรมในชุมนุมต่าง ๆ น้อย เนื่องจากชุมนุมต่าง ๆ จัดกิจกรรมขึ้นน้อย
 สำหรับสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนมากที่สุดตามความเห็นของอาจารย์ และนักศึกษา

ไต่ถามของสมุด ในคานการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา ทั้งอาจารย์ และนักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าควร เป็นหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาร่วมกัน ซึ่งการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งจำเป็นต้องกำหนดความมุ่งหมายทุกครั้ง แต่ตามความรู้สึกของ นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมที่เคยจัดนั้น นักศึกษาทราบความมุ่งหมายเฉพาะครั้งที่สำคัญ เท่านั้น

ผู้วิจัยพบว่าในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษานั้น โดยเฉลี่ยอาจารย์ จัดขึ้นน้อย และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมน้อยเช่นกัน มีกิจกรรมชนิดเดียวที่อาจารย์จัดขึ้น มาก และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมโดยเฉลี่ยปานกลาง. ไต่ถามการรวบรวมข่าว เช่น เหตุการณ์สำคัญ ภาพข่าว ภาพบุคคลสำคัญ ซึ่งคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ จิตบุญรวม เหว้าชันนา^๑ ว่า "นักเรียนกลุ่มใหญ่คือร้อยละ ๕๗.๖๗ ได้รวมกิจกรรมโดยการรวบรวมข่าว ภาพบุคคลสำคัญ และสถานที่สำคัญ และนักเรียนกลุ่มใหญ่คือร้อยละ ๔๑.๖๗ ได้ติดตามเหตุการณ์ และความเคลื่อนไหวประจำวันเป็นบางครั้ง" ในคานวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้นักศึกษาได้รับความรู้กว้างขวางลึกซึ้งมากขึ้น ซึ่งตรงกับความต้องการของนักศึกษาซึ่งต้องการ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อศึกษา หากความรู้เพิ่มเติม ส่วนเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร นักศึกษาเห็นว่าเวลาที่เหมาะสมในการ จัดคือ วันหยุดราชการหรือวันหยุดพิเศษเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ซึ่งตรงกับเวลาในการจัด กิจกรรมตามความเห็นของอาจารย์ แต่เท่าที่เคยปฏิบัติอยู่มักจัดในเวลาเรียน สำหรับ ระยะเวลาในการจัดนั้นอาจารย์และนักศึกษาแสดงความคิดเห็นตรงกันว่าควรจัดในโอกาส สำคัญ ๆ และหลังจากการจัดกิจกรรมแล้วนักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า ควรวัดผลด้วยการจัดอภิปรายในชั้นหรือในห้องประชุม และควรมีการติดตามผล วัคผลโดยสม่ำเสมอ ทุกครั้ง

^๑ จิตบุญรวม เหว้าชันนา, เรื่องเดิม.

เกี่ยวกับประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา อาจารย์ส่วนใหญ่เห็น
 ว่าช่วยส่งเสริมความรู้ ความสามารถของนักศึกษาในการเรียนมากขึ้น ในขณะที่นักศึกษา
 ส่วนใหญ่เห็นว่าการรวมกิจกรรมทำให้เข้าใจ และจดจำเนื้อหาได้มากขึ้น และทำให้ได้รับความ
 ความรู้กว้างขวาง ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งคาดว่าจะนำความรู้ไปสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นประ
 โยศประถมศึกษาได้อย่างมาก นอกจากนี้ทั้งอาจารย์และนักศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยว
 กับประโยชน์ของกิจกรรมแต่ละชนิดคล้ายคลึงกันเกือบทั้งหมด ที่น่าสนใจคือ นักศึกษาเห็น
 ว่ากิจกรรมเกี่ยวกับการสาธิต เช่นการสาธิตการสอนแบบต่าง ๆ มีประโยชน์มาก ขณะที่
 อาจารย์เห็นว่าประโยชน์ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่คำนึงถึงประ
 โยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จะนำไปใช้ในอาชีพครูมาก ส่วนปัญหาการจัดกิจกรรม
 เสริมหลักสูตร ทั้งอาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการจัดกิจกรรม
 มีน้อยเช่นเดียวกัน ซึ่งอาจารย์ได้เสนอแนะให้จัดเพิ่มเงินงบประมาณ เวลา อุปกรณ์
 และหนังสือใหม่ ๆ ให้มากขึ้น ให้มีจำนวนเพียงพอ และสะดวกในการใช้ แต่นักศึกษา
 ได้เสนอแนะให้วิทยาลัยจัดหาอุปกรณ์ให้เหมาะสม เพียงพอ และเห็นว่าควรมีห้องสังคม
 ศึกษาที่มีอุปกรณ์ครบครัน และจัดกิจกรรมให้บ่อยขึ้นด้วย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ตรงกัน สอดคล้อง และหรือไม่สอดคล้องกับ ข้อค้นพบของผู้วิจัยอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา และความคิดเห็นของ อาจารย์ผู้วิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษามีชั่วโมงสอนในภาคปกติโดยเฉลี่ยปาน กลาง แต่อาจารย์ส่วนใหญ่มีภาระต้องรับผิดชอบในงานด้านอื่น ๆ นอกจากการสอนตาม ปกติด้วย จึงทำให้อาจารย์ส่วนใหญ่ขาดความสนใจในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคม ศึกษาไปมาก เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา อาจารย์ส่วนใหญ่ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา และในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา อาจารย์ ส่วนใหญ่นิยมจัดกิจกรรมร่วมกันทุกวิชาในหมวดสังคมศึกษา นอกจากนี้วิทยาลัยต่าง ๆ ยัง ได้จัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนสังคมศึกษาค้นคว้า ที่สำคัญที่สุดคือ ชุมนุมสังคมศึกษา และเห็นว่าห้องสมุด มีส่วนช่วยการเรียนการสอนสังคมศึกษามากที่สุด เช่นกัน ดังที่ พันทิพา เมฆบุรณ^๒ ได้กล่าวถึงความสำคัญของห้องสมุดว่า "ในค่าน การจัดกิจกรรม ครูสังคมศึกษาอาจให้นักเรียนทำกิจกรรมใกล้เคียงอย่างใกล้ชิดในห้อง สมุดของโรงเรียน เช่นการให้ทำรายงานปากเปล่า การเขียนรายงานส่ง การทำสมุด ภาพสังคมศึกษา แผนที่ การทำโน้ตย่อเรื่องราวที่ได้อ่าน และการจัดกิจกรรมสนุก ๆ เช่น การทายปัญหา นอกจากนั้นอาจจัดให้มีการเล่น Role Play โดยให้นักเรียนสวม บทบาทของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ และการเล่าเรื่อง Book Talk " เป็นต้น

---

^๒ พันทิพา เมฆบุรณ, " การใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา แผนกศึกษามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔) (อัครสาเนา)

การกำหนดความมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาตามที่ปฏิบัติ อยู่จริงได้มีการกำหนดทุกครั้ง ซึ่งตรงตามความคิดเห็นของอาจารย์ส่วนใหญ่ แต่สำหรับผู้มีหน้าที่กำหนดความมุ่งหมาย อาจารย์เห็นควรให้เป็นหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ร่วมกัน โดยไม่จำเป็นต้องให้อาจารย์หัวหน้าหมวดสังคมศึกษาร่วมด้วยดังที่ปฏิบัติอยู่ ใน ขณะเดียวกันให้มีการแจกวัดอุปสรรค การดำเนินงาน ผลงาน ฯลฯ ในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรสังคมศึกษาให้นักศึกษาทราบทุกครั้ง ด้วยวิธีการแจ้งให้ทราบในชั่วโมงที่สอน

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ วิทยาลัยครูได้มีการจัดเตรียมเครื่องมือ และอุปกรณ์ไว้วงหนาบ่างพอสมควร ซึ่งข้อค้นพบดัง กล่าวนี้ตรงกับงานวิจัยของ สุขุมาลัย ชูวิวัฒนาวานิชย์^๓ คือ "ด้านบริการความ สะดวกทางโสตทัศนูปกรณ์ของวิทยาลัย อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ เห็นว่าเพียงพอแล้ว สำหรับอาจารย์นิเทศก์เห็นว่าไม่เพียงพอ นั้น ส่วนมากเห็นว่าวิทยาลัยควรจัดให้มีห้อง โสตทัศนูปกรณ์เฉพาะสำหรับนักศึกษามีใช้ได้ และควรมีเจ้าหน้าที่ที่ชำนาญด้านนี้เป็นพิเศษ ประจำอยู่ เพื่อให้คำแนะนำการใช้อุปกรณ์บางอย่าง" ส่วนด้านการเงินที่นำมาใช้ในการ จัดกิจกรรม อาจารย์เห็นว่ามีเงินน้อย และเงินจำนวนนี้ส่วนใหญ่ได้มาจากการขายของ จึงแตกต่างกับงานวิจัยของ อัมพร ศิลารังษี^๔ ซึ่งครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเงิน ว่ามีพอสมควร สำหรับเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา มักจัดในวันหยุด ราชการ และวันหยุดพิเศษเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ และจัดในโอกาสสำคัญ ๆ ซึ่งข้อค้นพบ

^๓ สุขุมาลัย ชูวิวัฒนาวานิชย์, "ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศน์ศึกษานักศึกษานักสอนวิชา สังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคการศึกษา ๑" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนก วิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕) (อัครสำเนา)

^๔ อัมพร ศิลารังษี, เรื่องเดิม

ดังกล่าวตรงกับงานวิจัยของ อัมพร คิลารังมี^๕ ซึ่งสรุปความคิดเห็นของครูไควควรร
จัดกิจกรรมในวันหยุดราชการ และวันหยุดพิเศษ สำหรับระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดควร
จัดตามโอกาสสำคัญ ๆ แตกต่างจากผลสรุปในการวิจัยของ พูนศิริ เจริญพันธุ์^๖ ซึ่งสรุป
ผลวิจัยว่า " กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนเท่าที่ควร
เพราะจัดในวันหยุด ซึ่งควร เป็นโอกาสพักผ่อนและเป็นเวลาทำงานบ้านของนักเรียนด้วย"

เกี่ยวกับประสิทธิภาพของนักศึกษาในการรวมกิจกรรมเสริมหลักสูตร อาจารย์เห็น
ว่านักศึกษาที่มีความกระตือรือร้นตอบทเรียนและกิจกรรมที่ขึ้น และผลการเรียนไม่แตกต่าง
กันระหว่างการจัดกิจกรรมและการไม่จัดกิจกรรม แต่นักศึกษาให้ความสนใจ และรวม
กิจกรรมอย่างดี ข้อค้นพบนี้มีความแตกต่างจากผลการวิจัยของ John Harold Skillman^๗
ในด้านผลการเรียน ซึ่งสรุปไควว่า "ผลสำเร็จทางการศึกษาของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม
เพียง ๑ อย่างมีนัยสำคัญสูงกว่าผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม คะแนนเฉลี่ยของผู้ที่เข้าร่วม
กิจกรรม กับไม่เข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๕%" ใน
ด้านปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา อาจารย์เห็นว่ามีปัญหาค้นเวลามากที่สุด เช่นเดียวกับ
อาจารย์เองก็มีปัญหาค้นเวลาในการจัดกิจกรรมน้อย และมีงานพิเศษมากเกินไป ซึ่ง
ผลการวิจัยนี้ตรงกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของหลายฉบับ เช่นของ ยุทธวีวัลย์ วณิชจินดา^๘
และ อัมพร คิลารังมี^๕ เป็นต้น เมื่อประสบปัญหาต่าง ๆ อาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา

^๕ อัมพร คิลารังมี, เรื่องเดิม.

^๖ พูนศิริ เจริญพันธุ์, " ความสนใจของนักเรียนสตรีศรีสุริโยทัยที่มีต่อกิจกรรม
เสริมหลักสูตร " (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๑๔) (อัครสำเนา).

^๗ John Harold Skillman, loc.cit.

^๘ ยุทธวีวัลย์ วณิชจินดา, เรื่องเดิม.

^๙ อัมพร คิลารังมี, เรื่องเดิม.

จะขอความช่วยเหลือจากหัวหน้าหมวดสังคมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า อาจารย์หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง สำหรับประโยชน์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา อาจารย์ได้แสดงความคิดเห็นว่าเป็นสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ ความสามารถของนักศึกษาในการเรียนมากขึ้น ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ ทองสุข รัตนศรีวงศ์^{๑๐} และ อัมพร ศิลารังษี^{๑๑} นอกจากนี้อาจารย์ยังแสดงความคิดเห็นว่าการจัดนิทรรศการ และการให้นักศึกษารวบรวมข่าวมีประโยชน์มาก จากผลของการจัดกิจกรรมที่ผ่านมา อาจารย์แสดงความคิดเห็นว่าประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ แต่ยังคงปรับปรุงอีกมาก ซึ่งแตกต่างจากผลสรุปในการวิจัยของ อัมพร ศิลารังษี^{๑๒} ว่า " ครูพอใจในกิจกรรมที่จัดขึ้น แต่ก็ยังต้องปรับปรุงอยู่บ้าง " อาจารย์ส่วนใหญ่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดและปรับปรุงกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาว่าควรจัดเพิ่มงบประมาณ เวลา อุปกรณ์ และหนังสือใหม่ ๆ ให้มากขึ้น ให้มีจำนวนเพียงพอ และสะดวกในการใช้ ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยอื่น ๆ เช่น ผลงานวิจัยของ วัชรวิภา คลายนาท^{๑๓} และ อัมพร ศิลารังษี^{๑๔} ที่เสนอแนะให้ปรับปรุงด้านเวลา งบประมาณ อุปกรณ์ และสถานที่เป็นสำคัญเช่นกัน

^{๑๐} ทองสุข รัตนศรีวงศ์, เรื่องเดิม.

^{๑๑} อัมพร ศิลารังษี, เรื่องเดิม.

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน.

^{๑๓} วัชรวิภา คลายนาท, " ปัญหาการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมแบบประสม " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓) (อักษราเนา).

^{๑๔} อัมพร ศิลารังษี, เรื่องเดิม.

๒. เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และความคิดเห็นของนักศึกษา จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ขอวิชาสังคมศึกษาปานกลาง และแสดงความคิดเห็นว่า การเรียนวิชาสังคมศึกษามีกิจกรรมประกอบกันในชั้น และเรียน มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรประกอบบทเรียนบางครั้ง โดยเห็นว่าควรจะมีเรียนวิชาสังคมศึกษา ใ้ดักที่สูงสุดในห้องสังคมศึกษา และมีห้องสมุดเป็นสิ่งช่วยในการเรียนการจัดกิจกรรมเพราะ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจ และเห็นผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้วิทยาลัยยังได้จัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วย แต่อย่างไรก็ตาม นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมโดยเฉลี่ยค่อนข้างน้อยในทุกชุมนุม สมาชิกในชุมนุมมีโอกาสพบกันน้อย และมีโอกาสร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมเป็นบางครั้ง เท่านั้น ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาที่เคยจัดขึ้น อาจารย์และนักศึกษาได้มีโอกาส ร่วมกันวางแผน และจัดกิจกรรม ซึ่งตรงกับความต้องการของนักศึกษา กิจกรรมที่เคยจัด ขึ้น นักศึกษามีโอกาสทราบความมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเฉพาะครั้งที่สำคัญเท่านั้น ซึ่ง นักศึกษาเห็นว่าควรทราบทุกครั้ง และโดยส่วนตัวนักศึกษากลุ่มใหญ่มีความมุ่งหมายในการ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมฝึกฝนทักษะ ความชำนาญในการทำงานให้ มากขึ้น นักศึกษาเห็นว่าควรจัดกิจกรรมในวันหยุดราชการ และวันหยุดพิเศษเนื่องในวัน หยุดสำคัญ ๆ และจัดในโอกาสสำคัญ ๆ ซึ่งเท่าที่ปฏิบัติอยู่มักจัดในเวลาเรียน นอกจากนี้ เห็นว่าควรให้มีการวัดผลด้วยการอภิปราย และเขียนรายงาน และควรจัดทำอย่างสม่ำเสมอ ในการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าช่วยทำให้ เข้าใจและจดจำเนื้อหาได้มากขึ้น ทำให้เกิดความสนใจและกระตือรือร้นต่อการเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้ได้รับความรู้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น และคาดว่าจะนำความรู้ไป สอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นประถมศึกษาได้อย่างมาก จึงเป็นที่น่าสังเกตว่านักศึกษาส่วนใหญ่ เห็นประโยชน์ของกิจกรรมที่เคยจัดชนิดที่จะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และงาน คานอาชีพของตนได้อย่างมาก ซึ่งมีสวนแตกต่างจากผลการวิจัยของ

พูนศิริ เจริญพันธ์^{๑๕} อยู่บาง เนื่องจากนักเรียนเห็นประโยชน์ของการรวมกิจกรรม เสริมหลักสูตรว่า ช่วยให้การเรียนดีขึ้น ทำให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น

สำหรับปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร นักศึกษามองเห็นปัญหาเช่นเดียวกับอาจารย์ ปัญหาเหล่านั้นได้แก่ ปัญหาเรื่อง เวลา อุปกรณ์ และการเงิน เป็นต้น ซึ่งปัญหาเรื่องเวลานี้ตรงกับผลการวิจัยของ อัมพร ศิลารังษี^{๑๖} ด้วย อย่างไรก็ตาม นักศึกษาได้มองเห็นถึงความสำคัญในการปรับปรุงเพิ่มอุปกรณ์ให้เหมาะสมเพียงพอ และควรมีห้องสังคมศึกษาที่อุปกรณ์ครบครัน มากกว่าคนอื่น และยังได้เสนอแนะให้มีการจัดกิจกรรมบ่อยขึ้นมากกว่าขอเสนอแนะด้านเวลา ซึ่งนักศึกษาเห็นว่า เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมมากที่สุดด้วย

จากผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้แนวคิดในการให้ข้อเสนอแนะที่จะปรับปรุงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ซึ่งคาดว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของอาจารย์ และนักศึกษา สถาบันฝึกหัดครู และผู้ที่สนใจด้วย.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๑๕} พูนศิริ เจริญพันธ์, เรื่องเดิม.

^{๑๖} อัมพร ศิลารังษี, เรื่องเดิม.

ข้อเสนอแนะสำหรับกรมการฝึกหัดครู

๑. กรมการฝึกหัดครูควรมีศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโดยเฉพาะ เพื่อออกไปปฏิบัติงานด้านการจัดการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษาเป็นตัวอย่าง ในวิทยาลัยครู หรือจัดอบรมอาจารย์สังคมนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษาเป็นประจำ
๒. กรมการฝึกหัดครูควรจัดทำหนังสือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อเป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษาแต่ละ บทเรียน โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงตามสภาพท้องถิ่นที่สถาบันฝึกหัดครูตั้งอยู่ ซึ่งนอกจากจะแนะวิธีการจัดอย่างย่อ ๆ แล้ว อาจเสนอแนะอุปกรณ์ที่ใช้ สถานที่ ฯลฯ ด้วย
๓. กรมการฝึกหัดครูควรมีนโยบายส่งเสริมให้วิทยาลัยครูต่าง ๆ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มากขึ้น เช่น จัดสัมมนาผู้บริหารของวิทยาลัยครูต่าง ๆ อาจารย์หัวหน้าสาขาวิชาต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยเฉพาะ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันฝึกหัดครู

๑. ในฐานะที่สถาบันฝึกหัดครูเป็นผู้ผลิตครูออกมารับใช้ชุมชนนุชน จึงควรมีการจัดวางแผนงาน หรือโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรล่วงหน้า เพื่อจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษา เพื่อให้แก่นักศึกษาได้เห็นโดยปฏิบัติ เพื่อจะได้นำมาเป็นตัวอย่างไปปฏิบัติเมื่อจบการศึกษาแล้วได้.
๒. วิทยาลัยแต่ละแห่งควรจัดอาจารย์ที่มีประสบการณ์ และได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมาโดยเฉพาะ ให้เป็นที่ปรึกษาของอาจารย์ทั่วไป และจัดอบรมอาจารย์ใหม่ หรืออาจารย์แต่ละสาขาวิชาในเรื่องการจัดกิจกรรม
๓. วิทยาลัยควรมีการติดต่อประสานงานกับศูนย์วัสดุการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สถานทูต สถานฑูตราชการ และองค์การต่าง ๆ ในการขอความร่วมมือเรื่อง ขอยืมอุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม เช่น ติดต่อนอิมฟิล์มสตริป ภาพยนตร์ เป็นต้น

๔. วิทยาลัยควรจัดสรรงบประมาณไว้เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ โดยเฉพาะ เพื่อเป็นการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของชุมนุมต่าง ๆ ให้มีมากขึ้น

๕. วิทยาลัยต่าง ๆ ควรเพิ่มงบประมาณแกห้องสมุดให้มากขึ้น เพื่อจัดหาซื้อหนังสือใหม่ ๆ ให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับนักศึกษา มีอุปกรณ์ต่าง ๆ ครบครัน และมีบรรณารักษ์ที่คอยให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการใช้ และขอยืมยู่ตลอดเวลา

๖. วิทยาลัยควรจัดให้มีห้องสังคมศึกษาที่มีอุปกรณ์ครบครัน พร้อมทั้งจะช่วยส่งเสริมการเรียน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาได้ เช่น เป็นสถานที่จัดฉายภาพยนตร์ ภาพนิ่ง ฟังวิทยากรบรรยาย หรือเรียนสังคมศึกษาได้ โดยจัดบรรยากาศของห้องให้ส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาอย่างแท้จริง

๗. วิทยาลัยควรมีห้องโสตทัศนศึกษาที่มีอุปกรณ์ เครื่องมือครบครันสะดวกในการใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดทำอุปกรณ์ หรือสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านต่าง ๆ

๘. วิทยาลัยควรจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อติดตาม และประเมินผลงานกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ บันทึกผลงานที่ผ่านมาเป็นหลักฐาน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบขอบกพร่อง และข้อดีของการจัดกิจกรรม ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการปรับปรุง หรือส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

๑. ฝ่ายบริหารของวิทยาลัยควรจัดให้มีการประชุมอาจารย์หัวหน้าสาขาวิชา อาจารย์ผู้สอนวิชาต่าง ๆ และบุคคลากรในวิทยาลัย เพื่อร่วมกันวางหลักการ โครงการ ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในวิชาต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กัน ใหม่มากขึ้น

๒. ผู้บริหารวิทยาลัยควรถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะต้องจัดเตรียมวางโครงการ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้นก่อนเปิดภาคเรียน โดยจัดเตรียมตัวบุคคล จัดมอบความรับผิดชอบ เสนอแนะประเภทของกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจจะจัดได้ในปีการศึกษา นั้น ๆ โดยให้อาจารย์ทุกคนได้ร่วมกันวางแผน และเสนอแนะกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งมีการอภิปราย ถึงการจัด และป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นด้วย

๓. ฝ่ายบริหารควรดำเนินงานที่แสดงว่าให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเต็มที่ ได้แก่การกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยเฉพาะ จัดอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมวิชานั้น ๆ ให้แก่อาจารย์ในวิทยาลัย เช่น จัดอบรมในวิทยาลัย หรือส่งไปอบรมนอกวิทยาลัย หรือสนับสนุนให้ไปศึกษาคอ เป็นต้น

๔. ผู้บริหารควรดูแลการจัดตารางสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาต่าง ๆ ให้เหมาะสม ไม่จัดให้อาจารย์มีชั่วโมงสอน หรือภาระที่เหนื่อยมากเกินไป และควรจัดให้อาจารย์แต่ละคนมีเวลาวางจากการสอนนักศึกษาภาคค่ำอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ - ๒ วัน เพื่ออาจารย์จะได้มีเวลาในการให้คำปรึกษาแก่ชุมชนหรือนักศึกษาเป็นรายบุคคล และมีเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเต็มที่.

ขอเสนอแนะสำหรับอาจารย์หัวหน้าสายสังคมศึกษา

๑. อาจารย์หัวหน้าสายสังคมศึกษาคควรมีความสนใจทั้งด้านวิชาการและค่านิยมเสริมหลักสูตรในสายวิชาของตนอย่างแท้จริง มีความเข้าใจบทบาทของตนพยายามศึกษา และติดตามความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าทางการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อจะได้มีความรู้กว้างขวางมากขึ้น เพื่อจะได้สามารถช่วยเหลืออาจารย์ในสายวิชาสังคมศึกษาได้เป็นอย่างดี

๒. อาจารย์หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาคควรมีการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เช่น จัดอบรมอาจารย์ในสายวิชาเกี่ยวกับวิธีการสอน วิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดประชุมอาจารย์ร่วมมือกันวางโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาตามนโยบายที่วิทยาลัยวางไว้ ช่วยติดต่อขอข้อมูอุปกรณ์การจัดกิจกรรมจากแหล่งต่าง ๆ นอกจากนี้หัวหน้าสายควรมีเป็นตัวอย่างที่ดีแก่อาจารย์ในสายในเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในวิชาที่ตนสอนอย่างสม่ำเสมอด้วย

๓. อาจารย์หัวหน้าสายควรมีการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในสายวิชาของตนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งสนับสนุนให้อาจารย์ทุกคนได้ติดตามผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นแต่ละครั้งด้วย เพื่อศึกษาขอพร่องในการจัด และหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และเพื่อรวบรวมตัวอย่างการจัดที่ดีไว้ปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอเสนอแนะสำหรับอาจารย์สังคมศึกษา

๑. อาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาคควรเข้าใจความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษา และเห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา การนำไปใช้ประโยชน์ของนักศึกษา รวมทั้งมีความกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมอย่างแท้จริง

๒. อาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาคควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ประกอบบทเรียนต่าง ๆ มีการตั้งวัตถุประสงค์ในการจัดชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม ผลงานความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการรวมกิจกรรมให้นักศึกษาทราบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาให้แก่ นักศึกษา และมีการวัดผลและติดตามผลการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอด้วย

๓. อาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ผู้มีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของชุมนุม ควรเป็นผู้มีความรู้กว้างขวาง ไม่หาความรู้อยู่เสมอ ควรศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งวิชาการ หรือจากผู้ที่ประสบการณ์มากกว่า ทั้งด้านวิชาการ และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อนำมาปรับปรุงใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ของตนให้ดียิ่งขึ้น

๔. อาจารย์ควรมีความเต็มใจที่จะให้คำปรึกษา แนะนำในเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ยินดีทำงานนี้ด้วยความเสียสละอย่างจริงจัง และในการให้คำปรึกษาหารือ ควรเป็นแบบประชาธิปไตย เชน จัดให้มีการอภิปรายเรื่องที่จะจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งจะเดี่ยวก็นักส่งเสริมให้นักศึกษาทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึงตามความสนใจด้วย

๕. เมื่อมีปัญหาไม่อาจจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ เนื่องจากขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมืออื่น อาจารย์ควรมีบทบาทสำคัญ ในการให้คำแนะนำแก่นักศึกษา เชน

๕.๑ ให้นักศึกษาทำหนังสือขอยืมเครื่องใช้ทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ จากศูนย์ วัสดุการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักงานแดงขาว สถานทูต องค์การ

สถาบันต่าง ๆ

๕.๒ อุปกรณที่เคยจัดทำขึ้น ควรเลือกสรรขึ้นที่ไว้เพื่อไว้ให้เป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมต่อไป

๕.๓ ให้งมีการแลกเปลี่ยนอุปกรณ์กับสถาบันฝึกหัดครู หรือโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ใกล้เคียง

๕.๔ แนะนำแหล่งวิทยากรต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษา เพื่อให้ไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งนั้น ๆ เช่น แนะนำหนังสือ อุปกรณ์ วิทยากรในชุมชน เป็นต้น

๖. อาจารย์สังคัมศึกษา ควรได้อธิบายความรวมมือ และประสานงานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จากบุคคลากรทุกฝ่ายในวิทยาลัย เพื่อทำให้การจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอเสนอแนะสำหรับชุมนุมต่าง ๆ ในวิทยาลัย

๑. ชุมนุมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในวิทยาลัย ควรจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ และบ่อยครั้งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมนุมสังคมศึกษา นอกจากนี้ชุมนุมต่าง ๆ ควรมีประชาสัมพันธ์ทั่วทุกวัย

๒. ควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างชุมนุมที่สามารถจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กันได้ เช่นชุมนุมสังคมศึกษากับชุมนุมทัศนศึกษา ชุมนุมจริยศึกษา หรือชุมนุมศาสนา และประเพณี ชุมนุมนุรักษ์ธรรมชาติ และชุมนุมวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

๓. สมาชิกในชุมนุมต่าง ๆ ควรมีการประชุมปรึกษาหารือกันเสมอ ประธานชุมนุมควรมีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก แบ่งงานความรับผิดชอบอย่างทั่วถึง และการเข้าร่วมกิจกรรมควรเป็นไปตามความสนใจ และความถนัด

๔. เนื่องจากนักศึกษาซึ่งจบจากวิทยาลัยครูจะออกไปมีหน้าที่เป็นครูชุมนุมต่าง ๆ ควรจัดกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมการฝึกสอน และงานด้านการสอนในระดับประถมศึกษาอย่างแท้จริง เช่น จัดสาธิตการสอนต่าง ๆ แก่สมาชิกในชุมนุมและผู้สนใจ จัดนิทรรศการอุปกรณ์การสอน หนังสืออ่านประกอบ และการวิเคราะห์แบบเรียนระดับประถมศึกษา เป็นต้น

๕. ชุมนุมต่าง ๆ ควรจัดกิจกรรมในทางที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาใญ่รู้จักชุมชน และชีวิตในชนบทมากขึ้น เช่น จัดกิจกรรมศึกษาชุมชนอาสาพัฒนาชนบท จัดทัศนศึกษาในชนบทต่าง ๆ เป็นต้น

๖. กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นควรเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตย ฝึกความรับผิดชอบในการทำงานของนักศึกษา ฝึกความเป็นผู้นำ และผู้ตามและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น กับอาจารย์ เพื่อนนักศึกษา และ ชุมชน เป็นต้น กิจกรรมดังกล่าวได้แก่ การจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม ๆ การออกไปสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ในชุมชน การติดต่อกับวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนมาบรรยายให้ความรู้แก่นักศึกษาด้วยกัน และการจัดอภิปราย เป็นต้น

๙. ชุมนุมต่าง ๆ ควรมีการวัด ประเมินผล ติดตามผลกิจกรรมที่จัดขึ้นแต่ละครั้งอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาทางแก้ไขข้อบกพร่อง และเลือกสิ่งที่ดีไว้ปฏิบัติ และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

ขอเสนอแนะสำหรับนักศึกษา

๑. นักศึกษควรให้ความร่วมมือกับอาจารย์ และนักศึกษาด้วยกันในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ เช่น ไปศึกษานอกสถานที่กับทางวิทยาลัย สนใจศึกษา ค้นคว้าตามคำแนะนำของอาจารย์ ร่วมกันจัดป้ายนิเทศ ร่วมอภิปรายและจัดทำอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

๒. นักศึกษาควรใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ คว้าการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสืออ่านประกอบ และเอกสารประกอบความรู้ สนใจติดตามข่าวคราว และเหตุการณ์ปัจจุบันจากหนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ และโทรทัศน์ เข้าร่วมกิจกรรมของชุมนุมต่าง ๆ เสมอเมื่อมีโอกาส

๓. นักศึกษาควรกล้าที่จะเสนอข้อคิดเห็นในอันที่จะปรับปรุงกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพราะนักศึกษาเป็นผู้ร่วมกิจกรรมย่อมมองเห็นข้อบกพร่องปัญหา และมีข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่จะปรับปรุงอย่างแท้จริงต่อการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม และเพื่อให้สนองความต้องการของนักศึกษาเองด้วย.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

๑. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูสวนกุหลาบภาคด้วย เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวิทยาลัยครูในส่วนกลางและสวนกุหลาบภาค

๒. ควรมีการวิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษากับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสังคมศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมใหม่ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. ควรมีการวิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษากับสัมฤทธิ์ผลในการฝึกสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา เพื่อนำผลมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมใหม่เป็นประโยชน์และสนองความต้องการของนักศึกษาให้เหมาะสม และมีผลดียิ่งขึ้น

๔. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาอื่น ๆ ด้วย เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนวิชานั้น ๆ ให้เป็นผลดียิ่งขึ้น.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย